

OLIIY TA'LIMDA TABAQALASHTIRILGAN YONDASHUV

Akobirova Madina Bo'ronovna

Buxoro davlat pedagogika institute tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Oliy ta'limda o'qitishni tabaqalashtirishning asosiy shakllari, tabaqalashtirilgan o'qitish va tabaqalashtirilgan yondashuv hamda uning o'ziga xos xususiyatlari, tamoyillari, tabaqalashtirilgan ta'limda o'quv jarayonini tashkiliy shakllari, metodlari va vositalarining uyg'unligi tavsiflanadi.

Tayanch so'zlar: zamonaviy ta'lim, iqtidor, qobiliyat, tabaqalashgan yondoshuv, psixologik xususiyatlar, gomogen guruhlar, oliy ta'lim, didaktik shart-sharoitlar.

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЙ ПОДХОД В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ

Акобирова Мадина Бороновна

Докторант Бухарского государственного педагогического института

Аннотация: В статье рассмотрены основные формы дифференциации обучения в высшей школе, дифференцированное обучение и дифференцированный подход и его особенности, принципы, организационные формы, методы и средства образовательного процесса в дифференцированном образовании.

Ключевые слова: современное образование, талант, способности, дифференцированный подход, психологические особенности, однородные группы, высшее образование, дидактические условия.

A DIFFERENTIAL APPROACH IN HIGHER EDUCATION

Akobirova Madina Boronovna

Doctoral student at Bukhara State Pedagogical Institute

Abstract: This article describes the main forms of differentiation of teaching in higher education, differentiated teaching and differentiated approach and its specific features, principles, organizational forms, methods and tools of the educational process in differentiated education.

Key words: *modern education, talent, ability, differentiated approach, psychological characteristics, homogeneous groups, higher education, didactic conditions.*

Hozirgi davrda ta'lim oluvchilarning iqtidori, qiziqishi, o'quv materialini o'zlashtirish imkoniyatlarini inobatga olib o'qitishni tashkil qilish zamonaviy ta'limning asosiy yo'nalishiga aylandi. O'qitishda tabaqalashtirilgan yondashuvni amalga oshirish ta'lim oluvchilarning qobiliyatlarini hamda psixologik xususiyatlarini o'rganishni va shu asosda gomogen guruhlarni aniqlashni o'z ichiga oladi.

Oliy ta'limda o'qitishni tabaqalashtirishning asosiy shakllariga turli darajadagi paralel guruhlarga ajratish va guruhlar ichidagi tabaqalashtirish kiradi. Ijtimoiy jihatdan qaraganda tabaqalashtirish tanlov usuliga aylanadi.

Tabaqalashtirilgan o'qitish –bu ta'lim oluvchining shaxsiy imkoniyatlari, qobiliyati rivojlanish daradasi hisobga olib tashkil etilgan ta'lim texnologiyasidir (1).

Tabaqalashtirilgan yondashuv talabalar tomonidan o'quv materialini o'rganish tezligining o'zgaruvchanligini, vazifalarini va o'quv-bilish faoliyati turlarini tanlashni o'z ichiga oladi. Ta'limni ichki tabaqalashtirishning o'ziga xos xususiyati shundaki, u nafaqat o'zlashtirishda qiynalayotgan talabalarga , balki iqtidorlilariga ham qaratilgan. O'qitishning ichki tabaqalashtirilishida har bir talabaga o'quv materialini o'zlashtirish uchun zaruriy vaqt beriladi.

Tabaqalashtirilgan yondashuvning asosiy tamoyili bu pedagogik jarayonni tabaqalashtirishdir. Tabaqalashtirilgan ta'limda o'quv jarayonini tashkiliy shakllari, metodlari va vositalarining uyg'unligi bilan tavsiflanadi. Ta'lim metodlari va shakllarini shunday tanlanishi kerakki, ular barcha guruhlar uchun samarali bo'lishi kerak.

Oliy ta'limda tabaqalashtirilgan yondashuv bu- talaba va o'qituvchining hamkorlikdagi faoliyati bo'lib, bir yoki bir nechta o'quv dasturi bo'yicha ta'lim metodlari, shakllari didaktik sharoitlari yordamida o'quv materialini o'rganish orqali talabalarning individual xususiyatlari va qobiliyatlarini shakllantirish va rivojlantirish amalga oshiriladi.

Tabaqalashtirilgan yondashuvda quyidagi imkoniyatlar yaratiladi:

- Ta'lim oluvchilar shaxsiy imkoniyatlari inobatga olinishi;
- Guruxdagi talabalar rivojlanishining turli darajalari uchun o'quv materialining ishlab chiqilishi
- O'quv bilish faoliyatining variativligi;
- Ta'lim oluvchining rivojlanishiga va ijtimoiy moslashuviga yo'nalirilganligi;

- Qiziqitirish va qo'llab quvvatlash;
- Individual o'qitish;
- Past o'zlashtiradigan talabalar uchun muvofaqiyatli vaziyatlarni yaratishilishi;
- O'quv jarayoni uchun maksimal sharoitlar yaratilishi shular jumlasidandir.

Demak, o'qitishda tabaqalashtirilgan yondashuv bu talabalarning turli darajadagi murakkablikdagi, har xil hajmdagi va darajadagi topshiriqlari bo'yicha o'quv faoliyatini tashkil etish; ularning qiziqishlar, moyilliklarni hamda individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etish va boshqarish hisoblanadi.

ADABIYOTLAR:

1. Поленков Н.А., Юдина Н.М. ДИФФЕРЕНЦИРОВАННЫЙ ПОДХОД В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ // Международный студенческий научный вестник. – 2016. – № 5-3.;

2. Мадина Бурановна Акобирова, Нодир Уткирович Зиедуллоев, [Методы изготовления лекал одежды](#). WORLD SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS, 2018. C-51-53

3. Мадина Бурановна Акобирова, Мехринисо Ахророва, [ВИДЫ ИСПОЛЬЗУЕМЫХ ПРИБАВОК И ПРИПУСКОВ В ОДЕЖДЕ](#) WORLD SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS, 2018. C-47-50

4. Madina Bo'ronovna Akobirova, Mirjon Sharopov Nurxono'g'li, [Teaching technology of hands crafts subject into English language](#). Asian Journal of Multidimensional Research, 2021. P-1549-1555

5. Akobirova Madina Bo'ronovna, MUTAXASSISLIK FANLARNI XORIJIY TILDA O'QITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI. "INTERNATIONAL CONFERENCE ON INNOVATIVE DEVELOPMENT OF EDUCATION 2022/20". 2022/12/28. B-42-47

6. Akobirova Madina Bo'ronovna, TEXNOLOGIK TA'LIM YO 'NALISHIDA XALQ HUNARMANDCHILIGI VA BADIY LOYIHALASH FANINI INNOVATION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB XORIJIY TILDA O 'QITISH. Pedagogik akmeologiya xalqaro ilmiy-metodik jurnal, 2022/12.B-224-230.

7. Akobirova Madina Bo'ronovna, TEXNOLOGIYA FANLARINI O'QITISHDA INGLIZ TILINING AHAMIYATI. "PEDAGOGIK AKMEOLOGIYA" xalqaro ilmiy-metodik jurnal, 2022. B-230-234

8. Akobirova Madina Bo'ronovna, TALABARDA MUTAXASSISLIK FANLARINI CHET TILIDA O'QITISHDAGI KOMMUNIKATIV YONDOSHUV. "XORIJIY

TILLARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI" MAVZUSIDA XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA. Toshkent 2021, B-306

9. Dilafuz Ahmadovna Sayfullayeva, Madina Buronovna Akobirova. [A communicative approach to teaching students in english of their specialties.](#) Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. 2022. B. 404-408

10. Akobirova Madina Bo'ronovna, TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISIDAGI MULOQOTCHANLIK MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. "PEDAGOGIK MAHORAT"-ilmiy-nazariy va metodik jurnal. 2023, № 4 45, B-45-51

11. Akobirova Madina Bo'ronovna, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA TALABALARNI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHNING AHAMIYATI. European science international conference: Modern problems in education and their scientific solutions. 2023, B-171-175

12. Akobirova Madina Bo'ronovna, XALQ HUNARMANDCHILIGI FANINI O'QITISHDA DASTURIY VOSITALARDAN FOYDALANISH "Yangi O'zbekistonda innovatsion tadqiqotlar" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya doirasidagi "Intellectual izlanuvchi" xalqaro ko'rik tanlovining MATERIALLARI TO'PLAMI 21-yanvar, 1 QISM O'ZBEKISTON 2023, B-86-92